

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่ในการควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผลและนิเทศการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนทุกคน ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะการนิเทศ เนื่องจากทักษะการนิเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้การนิเทศมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญดังกล่าว จำรัส นองมาก (2532 : 29) และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (ม.ป.ป. : 1) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้สนับสนุนการนิเทศ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะการนิเทศด้วย เพราะจะช่วยให้การนิเทศภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพตามที่คาดหวัง และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา (2536 : 14-15) ได้ติดตามผลการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัด พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนยังไม่สามารถจัดการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความรู้และทักษะการนิเทศ ซึ่งเชื่อว่าเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละของทุกกลุ่มประสบการณ์อยู่ในระดับคงที่ กล่าวคือ ก้าวหน้าขึ้นและลดลง เฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 2 จากการประเมินคุณภาพนักเรียนในระหว่าง พ.ศ. 2531-2535 นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 : 4) ได้สรุปผลการติดตามผลการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทั่วประเทศว่า ปัญหาอุปสรรคสำคัญของการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนคือ ผู้บริหาร

โรงเรียนขาดความรู้ความสามารถและทักษะการนิเทศ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนขาดความมั่นใจในการปฏิบัติกรนิเทศ และไม่เป็นที่ยอมรับของครูภายในโรงเรียนเท่าที่ควร จากสภาพการณ์ดังกล่าว รัชเนีย พรหมพานิช (2535 : 65) กล่าวยืนยันว่าการนิเทศการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะอาศัยเฉพาะความรู้เพียงอย่างเดียวไม่ได้ แต่ต้องอาศัยทักษะการนิเทศมาเกี่ยวข้องด้วย นอกจากนี้ สัจฉอุทรานันท์ (2531 : 75) กล่าวสนับสนุนเรื่องนี้ว่า การที่ผู้บริหารโรงเรียนขาดทักษะการนิเทศทำให้ผู้บริหารโรงเรียนละเลยต่อการนิเทศการสอน เพราะการนิเทศการสอนเป็นการนิเทศที่ต้องใช้ทักษะหลายประการ ผู้บริหารโรงเรียนจึงหันไปให้ความสำคัญต่อการนิเทศด้านอื่น ๆ ที่กระทำได้ง่ายกว่า ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูน้อยมาก และประสิทธิ์ พรหมตัน (2527 : 55) กล่าวตั้งข้อสังเกตว่าสภาพการนิเทศการสอนในปัจจุบันมีลักษณะเป็นการวัดผลการสอนมากกว่าเป็นการนิเทศการเรียนการสอน และชุมศักดิ์ อินทร์วิทย์ (2536 : 7) กล่าวเน้นย้ำว่าปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนมีการกิจกรรมมากขึ้น การปฏิบัติงานจึงเน้นหนักด้านการบริหารมากกว่าการนิเทศทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนลดความสำคัญลงไป

กลุ่มประเทศซีแอฟริกา SEARRAG (The Southeast Asian Research Review and Advisor Group) ซึ่งประกอบด้วย ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย ได้ร่วมกันดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการภายในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของประเทศภายในกลุ่ม พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทย ขาดทักษะการนิเทศและความรู้ทางวิชาการ ทำให้ไม่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพได้ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2533 : 51-52) นอกจากนี้ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการสังเคราะห์กระบวนการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่า ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ครูยังเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอน ในขณะที่เดียวกัน ครูก็ไม่ได้พยายามพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพขึ้นแต่ประการใด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532 : 43) ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

อย่างต่อเนื่องและจริงจัง ทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนอย่างเชื่องช้า (สัจด์ อุทรานันท์, 2529 : 49-50) และสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 (2533 : 16) ได้กล่าวถึงสาเหตุของความล้มเหลวของการนิเทศในต่างประเทศว่า สมาคมการศึกษาแห่งชาติ (The National Management) ของสหรัฐอเมริกา ได้ศึกษาพบว่า สาเหตุประการหนึ่งของความล้มเหลวทางการนิเทศนั้น เนื่องมาจากการขาด ทักษะการนิเทศของผู้นิเทศ เช่น ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะการวางแผน ทักษะ การจัดระบบงาน ทักษะเชิงการบริหาร เป็นต้น นอกจากนี้ ไวลส์ (Wiles, 1967 : 10) สัจด์ อุทรานันท์ (2531 : 30) อบรม สนิภินาล และสมศักดิ์ ศรีมานิษฐ์ (2521 : 92) กล่าวสรุปในทำนองเดียวกันว่าผู้บริหาร โรงเรียนที่สามารถจัดการ นิเทศภายในโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นอย่างดี มีทักษะด้านความเป็นผู้นำ มีทักษะด้าน มนุษยสัมพันธ์ มีทักษะด้านกระบวนการหมู่พวก มีทักษะด้านการบริหารบุคคล มี ทักษะด้านการประเมินผล และมีทักษะด้านเทคนิควิธีนิเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตระหนักในความสำคัญ ของการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จึงกำหนดนโยบายและมาตรการด้านการนิเทศ การศึกษาไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2529-2534) และต่อเนื่องมา ถึงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 1) และยังคงให้มีการ นิเทศทางไกลขึ้นอีกด้วย เพื่อส่งเสริมให้การนิเทศการศึกษาครอบคลุมพื้นที่และมึ ความต่อเนื่องมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 ข : 5) ส่วนในระดับจังหวัดนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ได้กำหนดนโยบายและมาตรการการนิเทศการศึกษาขึ้น โดยเน้นให้โรงเรียนประถม ศึกษาในสังกัดจัดการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้นทุกโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครู (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ยะลา, 2536 : 16)

จากสภาพการณ์ทางการนิเทศการศึกษาในข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความ สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา

ด้านทักษะการนิเทศที่ใช้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะผลจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญต่อการวางแผนพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาในประเด็นหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านกระบวนการหมู่พวก ด้านการบริหารบุคคล ด้านการประเมินผล และด้านเทคนิควิธีนิเทศของผู้บริหาร โรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครู
2. เพื่อศึกษาทักษะการนิเทศของผู้บริหาร โรงเรียนที่ใช้เป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมการสอนของครู และสร้างสมการในการพยากรณ์พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครู
3. เพื่อรวบรวมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานไว้ 6 ประการคือ

1. ทักษะการนิเทศของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การสอนของครู
2. ทักษะการนิเทศของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การสอนของครู
3. ทักษะการนิเทศของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดยะลา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การสอนของครู

4. ทักษะการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการสอนของครูได้อย่างน้อยหนึ่งด้าน
5. ทักษะการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการสอนของครู ได้อย่างน้อยหนึ่งด้าน
6. ทักษะการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการสอนของครูได้อย่างน้อยหนึ่งด้าน

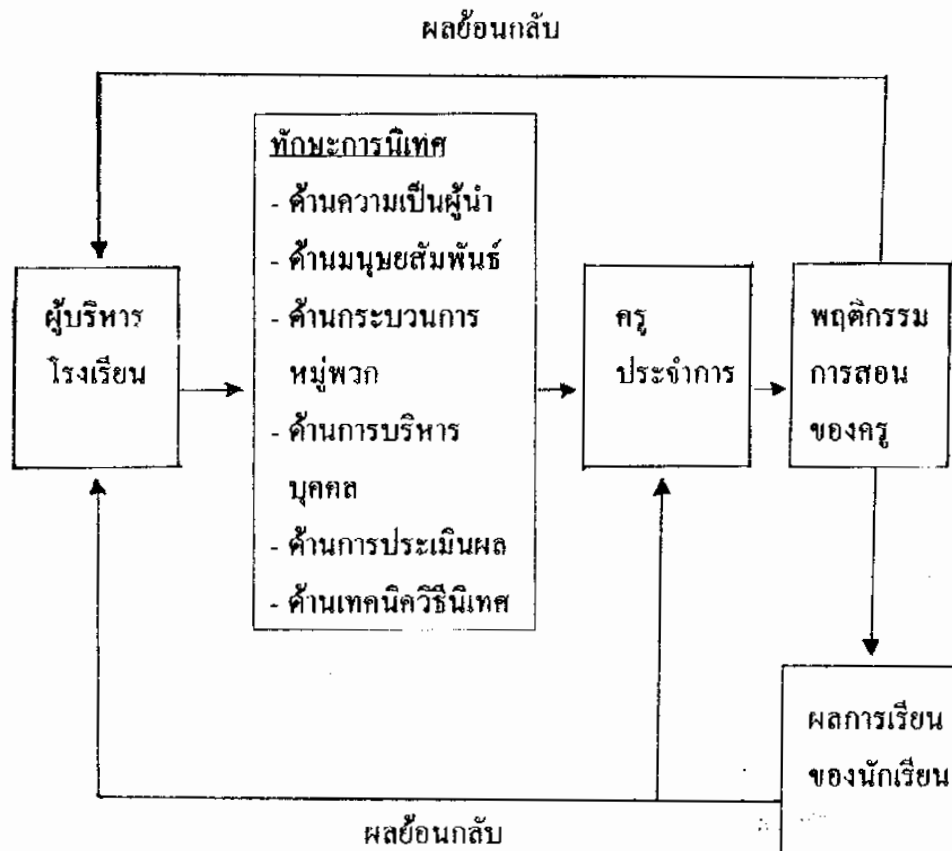
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. หน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการประถมศึกษาทุกระดับจะได้ทราบว่าทักษะการนิเทศด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านกระบวนการหมู่พวก ด้านการบริหารบุคคล ด้านการประเมินผลและด้านเทคนิควิธีนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูในระดับใด
2. หน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการประถมศึกษาทุกระดับสามารถนำผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้
3. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลาอย่างชัดเจน และจะเป็นข้อมูลสำคัญของการวางแผนพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาภายในจังหวัดต่อไป
4. การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่สนใจในศาสตร์แขนงนี้ ได้มีโอกาสศึกษา ค้นคว้าให้ละเอียดลึกซึ้งต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบข่าย เนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงโครงสร้างและขอบข่ายของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของเนื้อหา 2 ประเด็นหลักคือ

1.1 ทักษะการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู ดังนี้

- 1.1.1 ทักษะด้านความเป็นผู้นำ (Leadership Skills)
- 1.1.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations Skills)
- 1.1.3 ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม (Group Process Skills)
- 1.1.4 ทักษะด้านการบริหารบุคคล (Personnel Administration Skills)
- 1.1.5 ทักษะด้านการประเมินผล (Evaluation Skills)
- 1.1.6 ทักษะด้านเทคนิควิธีนิเทศ (Techniques of Supervision Skills)

1.2 พฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษา

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาและครูประจำการที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดยะลา ดังนี้

2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดยะลา จำนวน 214 คน จากโรงเรียนในสังกัด จำนวน 214 โรงเรียน

2.1.2 ครูประจำการที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดยะลา จำนวน 2,370 คน จากโรงเรียนในสังกัด จำนวน 214 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สุ่มจากโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้ผู้บริหาร โรงเรียนและครูประจำการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดยะลาเป็นหน่วยแจกนับ ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีผสม (Mixed Form Sampling) (วัน เดชพิชัย, 2535 : 315) ดังนี้

2.2.1 เลือกโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการกำหนดโควต้า (Quota Sampling) จำนวนร้อยละ 30 ของโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด และได้โรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 65 โรงเรียน

2.2.2 เลือกหน่วยแจกนับจากโรงเรียนในสังกัด โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง (Simple Random Sampling) ได้ชื่อโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างและผู้บริหาร โรงเรียนจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นหน่วยแจกนับ จำนวน 65 คน

2.2.3 เลือกหน่วยงำนนับที่เป็นครูประจำการจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการกำหนดโควตา (Quota Sampling) จำนวนร้อยละ 30 ของครูประจำการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน ได้ครูประจำการเป็นหน่วยงำนนับ จำนวน 319 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น จำนวน 384 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ทักษะการนิเทศที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาใช้ในการปฏิบัติการนิเทศ 6 ด้านคือ

- 3.1.1 ทักษะด้านความเป็นผู้นำ
- 3.1.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
- 3.1.3 ทักษะด้านกระบวนการหมู่พวก
- 3.1.4 ทักษะด้านการบริหารบุคคล
- 3.1.5 ทักษะด้านการประเมินผล
- 3.1.6 ทักษะด้านเทคนิควิธีนิเทศ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคำที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

1. ทักษะ หมายถึง การที่บุคคลสามารถกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างชำนาญคล่องแคล่ว ว่องไว ถูกต้องเหมาะสม โดยแสดงออกมาในลักษณะของการใช้สติปัญญา และการปฏิบัติจนเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป
2. การนิเทศ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา ประสานงาน สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเองและงานที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้รับการนิเทศ

3. ทักษะการนิเทศ หมายถึง การที่บุคคลสามารถนำความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ กระบวนการหมู่พวก การบริหารบุคคล การประเมินผล และเทคนิค วิธีนิเทศ ไปใช้ในการปฏิบัติการณ์เทศด้วยความชำนาญ จนเป็นที่ยอมรับของผู้รับ การนิเทศและสามารถพัฒนาตนเองและงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนใน ลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนา คุณภาพการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดยะลา
6. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการครู สายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดยะลา
7. ทักษะด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการนำหรือจูงใจให้ผู้อื่น ปฏิบัติงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ต่อบุคลากรในโรงเรียน และบุคคลทั่วไป เพื่อให้ได้มาซึ่งความเข้าใจอันดี และความ ร่วมมือที่ดี ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันและการทำงาน
9. ทักษะด้านกระบวนการหมู่พวก หมายถึง ความสามารถในการนำและประสาน งานให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานร่วมกัน ตั้งแต่การวางแผนการปฏิบัติงาน และการแก้ ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
10. ทักษะด้านการบริหารบุคคล หมายถึง ความสามารถในการจัดให้มีการส่งเสริม และพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียน ให้สามารถปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ
11. ทักษะด้านการประเมินผล หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลการปฏิบัติ งานตามแผน การปฏิบัติงานของบุคลากร ความก้าวหน้าของนักเรียน หลักสูตรและ สิ่งแวดล้อม การปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อนำผลมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนางานภายในโรงเรียน

12. ทักษะด้านเทคนิควิธีนิเทศ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้และเทคนิคการนิเทศรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติการณ์นิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานในทางที่ดี

13. พฤติกรรมการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ซึ่งหมายความรวมถึง การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา เอกสาร ตำรา และคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน การจัดระบบภายในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและการเรียนของนักเรียน ตลอดจนถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาทการสอนของครู และบทบาทการเรียนของนักเรียน